

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**Privind aprobarea Raportului Agentului guvernamental
cu privire la executarea hotărîrilor și deciziilor Curții
Europene a Drepturilor Omului în anul 2015**

În temeiul articolului 21 alineatul (3) din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2015, nr.224-233, art.455), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului pentru informare Raportul Agentului guvernamental cu privire la executarea hotărîrilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului în anul 2015.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

RAPORT ANUAL
2015

*cu privire la executarea hotărârilor și deciziilor Curții
Europene a Drepturilor Omului*

CUPRINS:

I. CONSIDERAȚIUNI PRELIMINARE.....	2
II. HOTĂRÎRILE ȘI DECIZIILE CURȚII EUROPENE CONTRA REPUBLICII MOLDOVA PRONUNȚATE ȘI/SAU INTRATE ÎN VIGOARE ÎN ANUL 2015	2
III. ANALIZA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTATATE DE CURTEA EUROPEANĂ ȘI TENDINȚE. MĂSURI ÎNTREPRINSE ȘI/SAU PRECONIZATE	11
A. Analiza violărilor constatate și tendințe în jurisprudența CtEDO.....	12
1. Încălcarea art. 3 din Convenție privind relele condiții de detenție:.....	12
2. Omisiunea autorităților de a efectua o investigație efectivă în caz de pretinsă încălcare a art. 2 și 3 din Convenție	12
3. Încălcări ale Convenției privind ilegalitatea și nemotivarea detenției preventive	13
4. Încălcări ale art. 6 și 1 Protocolul 1 din Convenție privind neexecutarea unei hotărâri judecătorești irevocabile și/sau nemotivarea hotărârilor judecătorești emise de instanțele naționale	14
5. Încălcarea art. 8 din Convenție	16
6. Alte violări ale Convenției.....	16
B. Măsuri întreprinse și/sau preconizate	17
1. Elaborarea și implementarea cadrului legal în domeniul executării hotărârilor și deciziilor CtEDO	17
2. Diseminarea și traducerea hotărârilor și deciziilor CtEDO	19
3. Achitarea satisfacției echitabile.....	20
4. Planuri și rapoarte de acțiuni.....	21
5. Activități de instruire	25
IV. CONCLUZII	26

I. CONSIDERAȚIUNI PRELIMINARE

Prezentul Raport este elaborat în temeiul prevederilor Legii nr. 151 din 30.07.2015 cu privire la Agentul guvernamental (art. 5 lit.e), art. 21, 22) și a instrucțiunilor din hotărîrea Parlamentului nr. 72 din 28.03.2008 pe marginea audierilor privind hotărîrile Curții Europene a Drepturilor Omului contra Republicii Moldova, executarea acestora și prevenirea încălcării drepturilor omului și a libertăților fundamentale (art. 13).

Raportul este destinat în mare parte executivului, Guvernului Republicii Moldova, ca ordonator și gestionar principal al domeniului de reprezentare a intereselor Republicii Moldova în fața instituțiilor internaționale, autorităților administrației publice centrale și locale implicate în procesul executării hotărîrilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO sau Curtea Europeană), sistemului judecătoresc, procuraturii și organelor de urmărire penală, poliției, altor actori relevanți, dar și legislativului, care exercită un control parlamentar asupra executării hotărîrilor CtEDO.

Adoptarea hotărîrii sau deciziei CtEDO prin care se constată cel puțin o încălcare a Convenției, fie acceptarea unei reglementări amiabile între Guvern și reclamant sau a unei declarații unilaterale a Guvernului, implică inițierea de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei (CMCE sau Comitetul de Miniștri), în temeiul articolului 46 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (Convenția), a unei proceduri de supraveghere a executării hotărîrilor și deciziilor pronunțate. Acest fapt cere Guvernului, în baza Recomandării CM/Rec(2008)2 a Comitetului de Miniștri (CM) a statelor membre privind „mijloacele eficiente ce trebuie instituite la nivel național pentru executarea rapidă a hotărîrilor Curții Europene” să adopte **măsuri cu caracter individual** de remediere a încălcărilor constatate de CtEDO și să implementeze **măsuri cu caracter general** menite să prevină încălcări similare.

Măsurile cu caracter individual presupun, după caz, fie achitarea compensațiilor ori redeschiderea procedurilor la nivel național și repararea erorilor judiciare, fie executarea unor măsuri și instrucțiuni speciale dispuse de Curtea Europeană în cazuri izolate (eliberarea persoanelor deținute ilegal, restituirea titlurilor de proprietate, reexaminarea cazurilor penale, chiar și recalcularea sentințelor penale).

Executarea măsurilor cu caracter general are scopul preîntîmpinării viitoarelor încălcări ale Convenției, înlăturarea problemelor sistemice identificate prin hotărîrile Curții Europene și care impun adoptarea de acte noi sau modificarea actelor normative, documentelor de politici, instituirea sau schimbarea de practici, măsuri cu caracter instituțional, studii și analize relevante, măsuri de instruire, diseminarea cît mai largă a jurisprudenței Curții Europene și altele.

Cauzele aflate în supravegherea Comitetului de Miniștri se clasifică în grupuri sau se examinează separat. Comitetul de Miniștri clasifică cauzele sub două forme de supraveghere: (i) într-o **procedură avansată**, care implică o atenție deosebită și (ii) într-o **procedură standard**, unde se notează progresele iar statele-respondente au o marjă largă de apreciere privind modul de implementare. Comitetul de Miniștri adoptă **rezoluții finale** de încetare a supravegherii dacă consideră că statul și-a executat obligațiile potrivit art. 46 din Convenție sau **decizii preliminare** cu recomandări și notarea progreselor în executare. Prezentul raport se va referi nemijlocit la măsurile cu caracter general și cele cu caracter individual întreprinse și/sau preconizate pe parcursul anului 2015 pentru asigurarea executării hotărîrilor și deciziilor CtEDO pronunțate în perioada de referință, precum și celor pronunțate anterior, a căror implementare s-a desfășurat și/sau planificat în perioada de raportare.

II. HOTĂRÎRILE ȘI DECIZIILE CURȚII EUROPENE CONTRA REPUBLICII MOLDOVA PRONUNȚATE ȘI/SAU INTRATE ÎN VIGOARE ÎN ANUL 2015

În perioada de raportare, Curtea Europeană a pronunțat 19 hotărîri și 17 decizii în care a constatat încălcarea prevederilor Convenției.

Nr d/o	Cauza, nr.cererii	Decizie /hotărîre	data adoptării/intrării în vigoare	Descrierea speței și încălcările constatate de CtEDO
1	TOCARENCO <u>769/13</u>	Hotărîre	04.11.2014/ 04.02.2015	Reclamanta s-a plîns, în particular, că nu-și putea vedea fiul său, contrar art. 8 din Convenție. De asemenea, ea s-a plîns că nu a dispus la nivel național de căi de recurs efective pentru a putea revendica acest drept. Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 8 din Convenție. Măsurile cu caracter individual și general au fost reflectate într-un raport de acțiuni prezentat Comitetului de Miniștri descris la capitolul III, paragraful A, pct.4 din prezentul raport.
2	URECHEAN și PAVLICENCO <u>27756/05</u> și <u>41219/07</u>	Hotărîre	02.12.2014/ 02.03.2015	Reclamanții au pretins în fața Curții Europene încălcarea dreptului de acces la un tribunal din cauza imposibilității de a înainta o acțiune în judecată pentru defăimare împotriva Președintelui Republicii Moldova (în exercițiu la acel moment), care beneficia de imunitate. Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție. Ca urmare a executării acestei hotărîri, V. Pavlicenco a depus o cerere de revizuire în cauza civilă privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale contra lui V. Voronin. Dl S. Urechean n-a depus cerere de revizuire. Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire, cu remiterea cauzei pentru examinarea pricinii în fond, în alt complet de judecată. Cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol din motivul neprezentării reclamantei în ședința de judecată. Ulterior, reclamanta a depus o cerere de repunere pe rol a cererii de chemare în judecată. Judecătorul raportor urmează să se expună asupra cererii de repunere pe rol.
3	RIMSCI <u>1649/12</u>	Hotărîre	13.01.2015/ 13.04.2015	Reclamantul a fost deținut în stare de arest preventiv pe durata urmăririi penale și a judecării cauzei în fond. Reclamantul s-a plîns, în particular, că arestarea sa preventivă nu a fost bazată pe motive relevante și suficiente. Curtea a conchis că măsura preventivă sub formă de arest preventiv aplicată în privința reclamantului pentru mai mult de treizeci de luni a fost excesiv de lungă și nu a fost bazată pe motive rezonabile și suficiente. Prin urmare, a fost încălcat articolul 5 § 3 din Convenție. Reclamantul a depus cerere de revizuire la nivel național, care la 21.05.2015 a fost respinsă de Curtea Supremă de Justiție ca fiind neîntemeiată.
4	SILVESTRU <u>28173/10</u>	Hotărîre	13.01.2015/ 13.04.2015	Reclamantul s-a plîns de încălcarea drepturilor sale garantate de art. 3 din Convenție ca urmare a deținerii sale în condiții inumane și degradante în penitenciarul nr. 13, Curtea Europeană constatînd violarea lor. Măsurile cu caracter general privind încălcarea art.3 (condiții de detenție) vor fi reflectate într-un raport de acțiuni prezentat în 2016 care va include un grup vast de cauze ce vizează încălcări similare.
5	PARASCA <u>17986/09</u>	Hotărîre	10.02.2015/ 10.05.2015	Reclamantul s-a plîns de tergiversarea executării hotărîrii judecătorești irevocabile pronunțată în favoarea sa, care i-a încălcat dreptul la un tribunal garantat de articolul 6 § 1 din Convenție. În esență, el s-a plîns de asemenea de încălcarea dreptului său la respectarea bunurilor sale, prevăzut de articolul 1 din Protocolul nr 1.

				Curtea a notat că hotărîrea favorabilă reclamantului a fost pronunțată după ce el s-a pensionat, iar judecătorii Curții Supreme de Justiție au menționat în mod expres că, potrivit legii, reclamantul are dreptul la spațiu locativ și această hotărîre nu a fost executată pînă în prezent. Curtea Europeană și-a reiterat poziția sa privind neexecutarea, potrivit căreia, imposibilitatea unui creditor de a obține executarea integrală și într-un termen rezonabil a unei hotărîri judecătorești pronunțate în favoarea sa constituie o încălcare a „dreptului la un tribunal” garantat de art. 6 § 1 din Convenție, precum și a dreptului la respectarea bunurilor sale garantat de art. 1 Protocolul nr 1. Plata sumelor acordate cu titlu de satisfacție echitabilă a fost efectuată fără întârziere. Alte măsuri întreprinse vor fi reflectate în cadrul unui raport de acțiuni pentru grupul de cauze Olaru ș. a. care vizează încălcări similare.
6	BRANTOM INTERNATIONAL S.R.L. și alții <u>42572/09</u>	Hotărîre	10.02.2015/ 10.05.2015	Reclamanții s-au plîns cu privire la anularea unei decizii judecătorești irevocabile în favoarea lor. Prima reclamantă s-a plîns că instanțele judecătorești naționale i-au încălcat dreptul la respectarea bunurilor sale, deoarece au lipsit-o de proprietatea sa dobîndită cu bună-credință fără să-i acorde compensație. Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție și articolul 1 din Protocolul nr.1.
7	CIOBANU <u>62578/09</u>	Hotărîre	24.02.2015/ 24.05.2015	Reclamanta s-a plîns de încălcarea art. 2 în aspect procedural (investigarea inefficientă a decesului soțului său în urma unui accident rutier). Curtea Europeană, examinînd toate circumstanțele cauzei, a conchis că autoritățile naționale nu au asigurat, în speță, o investigare a decesului companionului său. Reclamanta nu a depus cerere de revizuire a cauzei la nivel național. Totodată, la 2.09.2015, Procuratura Generală a inițiat două revizuri conform art.464/1 CPP privind anularea încheierilor judecătorești Hîncești din 2009 și 2010 privind respingerea plîngerilor reclamantei și avocatului său asupra ordonanței de încetare a urmăririi penale și a ordonanței procurorului ierarhic superior de menținere a acestei ordonanțe. Prin decizia CSJ din noiembrie 2015, cererile de revizuire ale Procurorului General Adjunct au fost admise integral, cu anularea încheierilor judecătorești și examinarea plîngerilor reclamantei și avocatului său în aceeași instanță de către un alt judecător. La moment cererea este pendinte, urmînd ca în funcție de soluția adoptată procuratura să reia investigațiile în cauza dată. Plata sumelor acordate cu titlu de satisfacție echitabilă a fost efectuată fără întârziere.
8	PROMO-LEX și alții <u>42757/09</u>	Hotărîre	24.02.2015/ 24.05.2015	Cauza PROMO-LEX și alții se referă la încălcarea dreptului la libertatea întrunirilor în contextul desfășurării unui protest pașnic în fața sediului Procuraturii Generale la 3 februarie 2009. Curtea Europeană a constatat încălcarea drepturilor reclamanților garantate de art. 11 și 13 din Convenție. Detalii cu privire la măsurile cu caracter individual și cele cu caracter general întreprinse întru executarea hotărîrii Curții europene pronunțate în cauza dată au fost reflectate în Raportul de acțiuni prezentat CMCE în anul 2016.

9	PISAROGLU <u>21061/11</u>	Hotărîre	03.03.2015/ 03.06.2015	Reclamanta a fost arestată și deținută în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, fiind acuzată de trafic de ființe umane. În fața Curții Europene reclamanta s-a plîns în temeiul art. 3 din Convenție despre condițiile de detenție inumane și degradante, în special deținerea sa într-o celulă rece, fără ventilație și supraaglomerată, fără lenjerie de pat, cu lumină solară limitată, lipsa posibilității de a-și spăla hainele, posibilitatea de a face duș o dată în săptămîină, precum și alimentația necomestibilă și acces limitat la apa potabilă. Curtea Europeană a statuat că nu există nici un temei de a invalida aprecierile sale anterioare în ceea ce privește condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13. Prin urmare, ea a constatat încălcarea art. 3 din Convenție
10	DOROGAN <u>38397/05</u>	Decizie	24.03.2015/ 16.04.2015	Reclamantul s-a plîns în temeiul art. 3 din Convenție despre relele tratamente aplicate de către poliție și despre ineficiența investigației desfășurate în legătură cu plîngerile sale. Cererea a fost radiată de pe rol, în baza unei declarații unilaterale formulate de Guvern, în conformitate cu articolul 37 § 1 litera c) din Convenție.
11	CEBOTARI și TANASO GLO <u>25614/06</u>	Decizie	17.03.2015/ 09.04.2015	În fața Curții Europene reclamantele s-au plîns în temeiul art. 6 § 1 și 8 din Convenție. În particular, acestea au invocat că procedurile judiciare au avut o durată excesivă și că dreptul lor la respectarea domiciliului a fost încălcat. Curtea Europeană a declarat inadmisibil capătul de cerere privind art. 6 pentru neepuizarea remediilor interne. În ceea ce privește art. 8 din Convenție, Curtea Europeană a constatat că prima reclamantă nu a invocat această alegație în fața instanțelor naționale, iar cea de a doua reclamantă, nu a răspuns la scrisorile Curții Europene. Din acest motiv, Curtea Europeană a conchis că cea de a doua reclamantă și-a pierdut interesul în examinarea cererii sale și a radiat-o de pe rol.
12	VERETCO <u>679/13</u>	Hotărîre	07.04.2015/ 07.07.2015	Reclamantul a revendicat încălcarea drepturilor sale garantate de prevederile art. 3, 5 §§ 1, 4 și 5 din Convenție, plîngîndu-se, în principal, de faptul că a fost deținut în condiții inumane, în special pretinzînd că nu a avut acces la asistență medicală. Reclamantul s-a mai plîns că arestul său preventiv a fost ilegal, iar hotărîrile instanțelor naționale sunt contrare dreptului intern, deoarece nu au fost motivate „relevant și suficient”. De asemenea, reclamantul s-a plîns în temeiul articolului 5 § 4 din Convenție pe refuzul instanțelor de judecată de a-i prezenta materialele cauzei și a audia medicul său de familie. Reclamantul a pretins în temeiul art. 5 § 5 din Convenție că nu a primit nici o compensație pentru privarea sa ilegală de libertate. Curtea Europeană a constatat violarea art. 3 din Convenție în partea ce ține de accesul la asistență medicală și violarea art. 5 § 4 și 5 § 5 din Convenție

13	BOTEZATU <u>17899/08</u>	Hotărîre	14.04.2015/ 14.07.2015	În fața Curții Europene reclamantul s-a plîns, invocînd art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1, de neexecutarea unei hotărîri judecătorești irevocabile, prin care i s-a acordat locuință de serviciu. În august 2012, această hotărîre a fost executată, prin urmare perioada de întîrziere a executării a constituit circa 87 luni. În prezenta cauză, Curtea Europeană a considerat că reclamantul a suferit un prejudiciu material ca rezultat al imposibilității utilizării locuinței de serviciu, iar acest prejudiciu nu a fost compensat de instanțele naționale în temeiul Legii nr. 87 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești. Cît privește cuantumul compensațiilor acordate pentru prejudiciul moral, Curtea Europeană a considerat că instanțele naționale sunt în drept să acorde compensații mai reduse. Totuși, odată ajunsă cauza la Curtea Europeană după epuizarea remediului și constatată încălcarea Convenției, Curtea Europeană poate să compenseze diferența pentru prejudiciu moral și costuri și cheltuieli, luînd în calcul propriile sale proceduri, ceea ce ea a și făcut în speță
14	PISARI c. Republicii Moldova și Rusiei <u>42139/12</u>	Hotărîre	21.04.2015/ 20.10.2015	Invocînd art. 2 (dreptul la viață) din Convenție, reclamantii s-au plîns că fiul lor a fost împușcat de reprezentanții statului și că autoritățile nu au efectuat o anchetă efectivă a incidentului. Ulterior, în observațiile lor, reclamantii au declarat că nu doresc să își mențină cererea depusă în privința Republicii Moldova, pentru că autoritățile moldovenești nu sunt responsabile de omorul fiului lor și consideră că acestea au întreprins toate măsurile necesare în vederea efectuării unei anchete eficiente. Curtea Europeană a decis să accepte poziția reclamantilor și a radiat capătul de cerere depus împotriva Republicii Moldova. În partea ce ține de capătul de cerere depus împotriva Federației Ruse, Curtea Europeană a decis că a avut loc o încălcare de către Federația Rusă a prevederilor art. 2 din Convenție atît sub aspect material cît și procedural. Cererea îndreptată împotriva Republicii Moldova a fost radiată de pe rol în conformitate cu art. 37 § 1 (a) din Convenție.

15	TOPOROVSKI <u>50857/08</u>	Decizie	21.04.2015/ 21.05.2015	Reclamantul s-a plîns în temeiul art. 6 din Convenție, că durata procedurilor a fost excesivă, în temeiul art. 7 din Convenție că Curtea Supremă de Justiție nu și-a motivat hotărîrea sa, în temeiul art. 4 din Protocolul 7 la Convenție precum că redeschiderea procedurilor penale a avut drept rezultat o urmărire penală repetată pentru aceleași fapte, pentru care el a fost deja achitat printr-o hotărîre definitivă. Reclamantul s-a plîns, în esență, în conformitate cu art. 18 din Convenție, coroborat cu art. 6 din Convenție, că redeschiderea procedurilor penale împotriva sa a avut drept scop să-l descurajeze de la revendicarea banilor acordați de Curte în cauza Băncii Vias. Guvernul a susținut că reclamantul și-a pierdut statutul de victimă, datorită faptului că, după rejudecarea cazului, instanțele l-au achitat în cele din urmă. De asemenea, Guvernul a susținut că, după achitarea sa definitivă, reclamantul nu a pretins despăgubiri în temeiul Legii nr. 1545. iar în prezenta cauză nu au existat indicii că procedurile penale în privința reclamantului au fost redeschise pentru un alt scop decît acela de a rectifica o eroare judiciară. Cererea a fost declarată inadmisibilă conform art. 35 §§ 3 și 4 din Convenție.
16	DOROSEVA <u>39553/12</u>	Hotărîre	28.04.2015/ 28.07.2015	În această cauză reclamanta s-a plîns în temeiul art. 3 din Convenție că a fost maltrată de către polițiști, iar autoritățile naționale nu au efectuat o anchetă efectivă în legătură cu plîngerea sa. Examinînd cauza, Curtea Europeană a constatat că în speță a avut loc încălcarea art. 3 din Convenție atît sub aspect material cît și procedural. În particular, Curtea a notat că reclamanta avea numeroase leziuni după eliberarea sa din detenție. Astfel, Curtea Europeană a conchis că Guvernul nu a reușit să ofere o explicație plauzibilă cu privire la leziunile reclamantei și, prin urmare, acestea au fost rezultatul maltratării în timpul aflării în custodia poliției. De asemenea, Curtea Europeană a statuat că după ce a primit plîngerea reclamantei despre maltratare, procuratura nu a întreprins măsuri eficiente pentru a investiga circumstanțele cauzei, acceptînd fără rezerve explicațiile polițiștilor. În speță, procurorii nu au cerut reclamantei să identifice polițiștii responsabili pentru relele tratamente sau să efectueze o confruntare între ei. În temeiul demersului Agentului Guvernamental, la 07.12.2015 Procuratura Generală a depus o cerere de revizuire în conformitate cu art.464¹ CPP asupra încheierii judecătorului de instrucție prin care a fost respinsă plîngerea avocatului reclamantei la ordonanța procurorului despre refuzul în pornirea urmăririi penale asupra acțiunilor de maltratare din partea polițiștilor în timpul reținerii reclamantei și a ordonanței procurorului ierarhic superior de respingere a plîngerii avocatului. În prezent examinarea cererii este pendinte.

17	I.P. <u>33708/12</u>	Hotărîre	28.04.2015/ 28.07.2015	Reclamanta, invocînd art. 3, 8 și 13 din Convenție, s-a plîns că autoritățile nu au efectuat o investigație efectivă în legătură cu alegațiile sale despre viol și, prin urmare, nu au respectat obligația pozitivă a statului de a pedepsi eficient agresiunea sexuală. Curtea Europeană a constatat că în speță a avut loc încălcarea art. 3 din Convenție sub aspect procedural, statuînd că autoritățile nu au efectuat o investigație efectivă în legătură cu plîngerile reclamantei despre viol. În particular, procurorii au efectuat investigația cu unele omisiuni, refuzînd în cele din urmă să înceapă urmărirea penală, deși rapoartele de examinare medico-legale inițiale stabilea că reclamanta avea semne de violență pe corpul ei. De asemenea, Curtea a recunoscut încălcarea art. 13 coroborat cu 3 din Convenție ca urmare a lipsei remediilor la nivel național în vederea recuperării prejudiciilor cauzate.
18	THE AMERICAN JEWISH JOINT DISTRIBUTION COMMITTEE <u>44298/09</u>	Decizie	02.06.2015/ 25.06.2015	Reclamantul a invocat încălcarea art. 6 și art. 1 Protocolul nr. 1 inechitatea procedurilor civile în cadrul unui proces inițiat împotriva acesteia de către o organizație non-guvernamentală locală. Cererea a fost radiată de pe rol în baza art. 37 § 1 (a) din Convenție.
19	MOCANU <u>14566/14</u>	Decizie	16.06.2015/ 07.07.2015	Reclamantul s-a plîns în temeiul art. 3 al Convenției, că el ar fi fost maltratat la secția de poliție și că investigațiile cu privire la cererile sale au fost ineficiente. Cererea a fost radiată de pe rol în baza art. 37 § 1 (a) din Convenție.
20	LEBEDINSCHII <u>41971/11</u>	Hotărîre	16.06.2015/ 16.09.2015	Reclamantul a invocat refuzul acordării unei indemnizații pentru pierderea capacității de muncă, în urma suferirii unui accident la locul de muncă. Totodată, instanțele naționale au omis să dea o replică la argumentul reclamantului cu privire la aplicabilitatea unei alte legi în cauza sa, în situația în care acest argument putea să influențeze soluția pe fondul cauzei. Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție (motivarea insuficientă a unei decizii judecătorești). În vederea executării acestei hotărîri, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire depusă de către reprezentantul reclamantului, a fost casată decizia Curții Supreme de Justiție și s-a dispus rejudecarea cauzei în ordine de recurs în alt complet de judecată. Rezultatele examinării cererii și alte măsuri întreprinse vor fi reflectate într-un raport de acțiuni care va fi prezentat Comitetului de Miniștri în termenii stabiliți.
21	SPÎNU <u>18589/11</u>	Decizie	30.06.2015/ 23.07.2015	Reclamantul s-au plîns de încălcarea art. 2 (dreptul la viață), investigarea ineficientă a decesului mamei lor și de lipsa remediilor eficiente împotriva preținsei violări (articolul 13) din Convenție. Cererea a fost declarată inadmisibilă, ca fiind abuzivă în conformitate cu prevederile articolului 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

22	MORARI și SPIRIDONOV <u>4771/09 și 7170/09</u>	Hotărîre	07.07.2015/ 07.10.2015	Reclamanții s-au plîns de neexecutarea hotărîrilor judecătorești pronunțate în favoarea lor. Ei au invocat art. 6 § 1 și 1 din Protocolul nr. 1 din Convenție. Dl Morari a invocat și articolul 13 din Convenție. Cauza se referă la neexecutarea hotărîrilor judecătorești de acordare a spațiilor locative sociale de către Primăria mun. Chișinău, în situația în care reclamanții au fost pensionați din organele poliției și instanțele naționale le-au acordat acest drept la locuință. În temeiul hotărîrii sale din 07.07.2015, Curtea a constatat o încălcarea art. 6 § 1 din Convenție, art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție și a art.13 din Convenție (în cauza Morari) a acordat reclamantului o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul suportat ca urmare a neexecutării hotărîrilor judecătorești definitive în perioada 2008-2014. În 2014 documentul executoriu în privința cet. Morari Victor a fost executat integral acesta primind suma costului unui apartament cu 3 odăi. Ce ține de asigurarea cu spațiu locativ a cet. Spiridonov titlul executoriu urmează a fi executat odată cu identificarea spațiului locativ sau a altor posibilități de asigurare a executării.
23	DONPRUT S.R.L <u>45504/09</u>	Hotărîre	21.07.2015/ 21.10.2015	Societatea reclamantă s-a plîns că recursul depus de către Camera de Licențiere împotriva hotărîrii Curții de Apel a fost tardiv și că menținerea hotărîrii Curții de Apel de către Curtea Supremă de Justiție a încălcat dreptul său la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenție. Compania reclamantă nu a depus o cerere de satisfacție echitabilă. Măsurile cu caracter general vor fi reflectate în cadrul unui plan de acțiuni elaborat și prezentat CMCE.
24	JUGĂNARU <u>75448/11</u>	Decizie	01.09.2015/ 24.09.2015	Reclamantul s-a plîns Curții Europene că arestul său nu s-a bazat pe o bănuială rezonabilă precum că el ar fi comis infracțiunea (pretinsa încălcare a art. 5 § 1 (c) din Convenție) și aplicarea acestei măsuri nu a fost pe deplin motivată de instanțele naționale (pretinsa încălcare a art. 5 § 3 din Convenție). Curtea Europeană, în unanimitate, a recunoscut nefondate plîngerile reclamantului și a radiat cererea de pe rol. în conformitate cu art. 35 §§ 3 și 4.
25	LARI <u>37847/13</u>	Hotărîre	15.09.2015- 15.12.2015	Învocînd art. 2 (dreptul la viață) din Convenție, reclamanta s-a plîns că urmărirea penală desfășurată pe faptul decesului fiicei sale a fost superficială, ea nefiind informată despre desfășurarea urmăririi penale. Curtea Europeană a accentuat că simplul fapt că autoritățile au fost informate cu privire la un deces, impune <i>ipso facto</i> obligația în temeiul art. 2 din Convenție de a efectua o investigație efectivă a împrejurărilor în care a survenit decesul. Agentul guvernamental a solicitat procuraturii examinarea oportunității redeschiderii urmăririi penale în cauza data. A fost decisă inoportunitatea redeschiderii procedurilor penale, avînd în vedere epuizarea mijloacelor de acumulare a probelor, luînd în considerație durata îndelungată de timp (17 ani) de la data producerii evenimentelor. Suma satisfacției echitabile acordate de CtEDO a fost transferată la contul reclamantei fără întârziere.

26	SHISHANOV <u>11353/06</u>	Hotărîre	27.15.09.2015/ 15.12.2015	A fost constatată încălcarea art. 3 din Convenție, (condițiile inumane de detenție și art. 8 din Convenție (cenzurarea corespondenței). Aceasta este prima hotărîre de principiu (leading) împotriva Republicii Moldova care a constatat probleme sistemice și a obligat introducerea la nivel național a remediilor preventive și compensatorii pentru relele condiții de detenție. Evoluția măsurilor întreprinse va fi descrisă în Raportul Agentului guvernamental pentru anul 2016.
27	GALUPA <u>40338/07</u>	Decizie	29.09.2015/ 22.10.2015	Reclamantul a pretins încălcarea drepturilor sale garantate de articolul 6 § 1 din Convenție, ca urmare a caracterului inechitabil al procedurilor civile. Radiată de pe rol în temeiul articolul 37 § 1 (a) din Convenție.
28	AREND <u>31230/08</u>	Decizie	29.09.2015/ 22.10.2015	Reclamantul a invocat încălcarea art.3 din Convenie (condiții inumane de detenție). Radiată de pe rol în baza unui acord de reglemenatre amiabilă.
29	DOBROVOLSHI <u>27807/07</u>	Decizie	29.09.2015/ 22.10.2015	Reclamanta a invocat art. 6 §§ 1 și 3 și 1 Protocolul nr. 1 din Convenție. Radiată de pe rol în baza declarației unilaterale.
30	DUCA și alții <u>19604/08</u>	Decizie	29.09.2015/ 22.10.2015	Reclamantii s-au plîns de încălcarea art. 6 § 1 și 1 Protocolul nr. 1 din Convenție (durata excesivă) a executării hotărîrii judecătorești. Radiată de pe rol în conformitate cu art. 37 § 1 litera c) din Convenție în baza unei Declarații unilaterale.
31	BOTNARU <u>43346/08</u>	Decizie	29.09.2015/ 22.10.2015	Reclamantul s-a plîns, invocînd art. 6, 13 și 1 Protocolul nr. 1 din Convenție, despre neexecutarea hotărîrii judecătorești în cauză. În plus, el s-a plîns, invocînd art. 3, 7 și 14 din Convenție, că ar fi fost supus unor rele tratamente din cauza duratei de neexecutare a hotărîrii judecătorești. Cauza a fost radiată de pe rol în conformitate cu articolul 37 § 1 litera c) din Convenție, în baza unei Declarații unilaterale.
32	N.P. <u>58455/13</u>	Hotărîre	06.10.2015- 06.01.2016	A fost constatată încălcarea art. 8 din Convenție, lipsirea nejustificată de drepturile părintești, restricționarea dreptului la contacte cu copilul. În cauza N.P. reclamanta, invocînd art. 8 din Convenție, s-a plîns că pe parcursul desfășurării procedurilor de decădere din drepturile părintești, i-a fost restricționat dreptul de a contacta cu copilul său. Examinînd cauza, Curtea Europeană a constatat că temeiurile pentru decăderea din drepturile părintești, invocate de autoritățile naționale, nu au fost suficiente pentru a justifica o asemenea interferență în viața familială a reclamantei.

33	SARA <u>45175/08</u>	Hotărîre	20.10.2015/ 20.01.2016	Invocînd art. 5 § 1 din Convenție, reclamantul s-a plîns că arestul preventiv în perioada de la 6 pînă la 13 iunie 2008, a fost ilegal. Curtea Europeană a considerat că instanțele naționale, dispunînd arestul reclamantului au omis să respecte condiția legală prealabilă prevăzută în art. 175 alin. 4 din CPP, întrucît reclamantul nu avea nici un statut procedural pe parcursul perioadei enunțate. CtEDO a notat că erorile procedurale elucidate mai sus au fost grave și evidente iar arestul reclamantului în perioada invocată de el a fost arbitrar și <i>ex facie</i> neîntemeiat. Prin urmare, Curtea Europeană a constatat că a avut loc o încălcare a art. 5 § 1 din Convenție. Totodată, Înalta Instanță a constatat încălcarea art. 5 § 1 din Convenție într-un șir de alte hotărîri împotriva Republicii Moldova, cum ar fi cele pronunțate în cauzele Mușuc (42440/06), Stepuleac (8207/06), Brega (52100/08), Brega și alții (61485/08), Guțu (20289/02), David (41578/05), executarea căroră, de asemenea, se află în supravegherea CMCE, fiind deja prezentat un raport de acțiuni în acest sens.
34	KARALAR <u>55809/08</u>	Decizie	24.11.2015/ 07/12/2015	Reclamantul a invocat încălcarea art. 3 din Convenție (condiții inumane de detenție) și art.5 § 3 (prelungirea nemotivată a detenției preventive). Cauza a fost radiată de pe rol în baza unei reglementări amiabile privind art. 3 și declarată inadmisibilă pentru surplus.
35	TOMA și CODREAN U <u>74514/13</u>	Decizie	24.11.2015/ 17.12.2015	Reclamanții s-au plîns de încălcarea art. 3 și 5 § 3. Cererea a fost radiată de pe rol în temeiul articolul 37 § 1 (a) din Convenție.
36	COROI <u>26931/09</u>	Decizie	24.11.2015/ 17.12.2015	S-a plîns în temeiul art. 6 și 1 Protocolul 1 din Convenție. Radiată de pe rol în temeiul articolul 37 § 1 (a) din Convenție.

Analizînd jurisprudența CtEDO împotriva Republicii Moldova adoptată în perioada de raportare, se constată faptul că încălcările Convenției stabilite de Curtea Europeană în 2015 se referă preponderent la activitatea autorităților statului (poliție, procuratură, executori judecătorești, autoritățile administrației publice locale). În majoritatea hotărîrilor se constată condițiile de detenție deplorabile în penitenciarele din Republica Moldova (6 hotărîri); neexecutarea, executarea tardivă, lipsa accesului la un tribunal (3 hotărîri) sau motivarea insuficientă a unei hotărîri (3 hotărîri); probleme ce vizează arestul preventiv (durata, legalitatea, lipsa temeiurilor) (3 hotărîri) precum și 3 hotărîri care au stabilit încălcarea dreptului la viață și investigarea inefficientă a decesului persoanei.

III. ANALIZA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTATATE DE CURTEA EUROPEANĂ ȘI TENDINTE. MĂSURI ÎNTREPRINSE ȘI/SAU PRECONIZATE

Avînd în vedere termenul de intrare în vigoare a hotărîrilor Curții Europene în condițiile art. 44 § 2 din Convenție (3 luni de la data pronunțării), prezentul Raport se va referi doar la executarea măsurilor cu caracter general și celor cu caracter individual care vizează hotărîrile și deciziile pronunțate și cele intrate în vigoare în perioada de raportare (pronunțate din octombrie 2014 – pînă octombrie 2015).

A. Analiza violărilor constatate și tendințe în jurisprudența CtEDO

1. Încălcarea art. 3 din Convenție privind relele condiții de detenție:

Problema cu relele condiții de detenție în penitenciarele Republicii Moldova este veche și bine cunoscută. În acest sens, exemple relevante pot servi rapoartele Comitetului pentru prevenirea torturii (CPT) și hotărârile Curții Europene.

După cum a fost specificat și mai sus, în perioada de raportare au fost adoptate 6 hotărâri în care Curtea Europeană se expune asupra acestui subiect.

Cea mai importantă poate fi considerată hotărârea în cauza *Shishanov*, în care Curtea Europeană constată existența unor probleme structurale și obligă, aplicând art. 46 al Convenției, introducerea la nivel național de remedii preventive și compensatorii, care ar răspunde acestor tipuri de cauze.

Pentru a asigura executarea acestei hotărâri a fost creat un grup de lucru pentru găsirea pîrghiilor care să asigure umanizarea politicii penale și să consolideze mecanismul de despăgubire a victimelor de rele condiții de detenție. Acest grup este format din reprezentanți a Ministerului Justiției, Agentului guvernamental, Procuratură, instanțe judecătorești, mediul academic, organizații internaționale și alte autorități relevante. Grupul a elaborat și transmis spre avizare autorităților propuneri legislative privind instituirea remediilor preventive și compensatorii pentru rele condiții de detenție.

De asemenea, în contextul implementării eficiente a sarcinilor sistemului penitenciar și îmbunătățirii condițiilor de detenție, în anul 2015 a fost inițiat procesul elaborării Strategiei de dezvoltare a sistemului penitenciar, pentru perioada 2016 – 2020. Pilonii de bază ai strategiei se referă la managementul instituțional, managementul resurselor umane, siguranța deținerii și regim penitenciar, condiții de detenție, reintegrare socială și asistență medicală. Aprobarea acesteia urmează să fie realizată prin hotărâre de Guvern.

Cum ușor poate fi dedus din textul de mai sus, executarea hotărârilor și deciziilor Curții Europene privind relele condiții de detenție depășește capacitățile de care dispune instituția Agentului guvernamental, ea necesitînd o cooperare strînsă a mai multor autorități, voință politică și nu în ultimul rînd, resurse financiare. Din aceste considerente, Parlamentul și Guvernul au un rol important, pentru a permite Republicii Moldova să se doteze de un sistem penitenciar respectuos față de drepturile omului.

2. Omisiunea autorităților de a efectua o investigație efectivă în caz de pretinsă încălcare a art. 2 și 3 din Convenție.

O altă violare foarte frecvent întîlnită în jurisprudența Curții Europene contra Republicii Moldova se referă la investigația ineficientă a alegațiilor privind violarea art. 2 și 3 din Convenție. Aceste două articole relevă de dreptul la viață și integritatea fizică și psihică a persoanei, fiind într-un anumit sens, tratate cu prioritate de Curtea Europeană.

În cazul torturii, politica promovată și întreprinsă pe parcursul ultimilor ani a avut un impact pozitiv asupra diminuării fenomenului relexor tratamente (a se vedea rapoartele procuraturii în acest sens). Acest lucru se datorează inclusiv elaborării recomandărilor metodologice vizînd investigarea eficientă a acestor cazuri, instruirii angajaților Departamentului Instituțiilor Penitenciare (DIP), angajaților din diferite structuri ale Ministerului Afacerilor Interne (MAI), instituirii liniei telefoanelor de încredere în Procuratura Generală (PG) și procuraturile teritoriale și specializate, crearea Secției combatere tortură în cadrul PG, plasarea panourilor informative în fiecare procuratură și izolatoare de detenție provizorie etc.

În ceea ce privește investigarea eficientă și pedepsirea persoanelor ce se fac vinovate de aplicarea relexor tratamente (este vorba atît de funcționari, cît și de persoane private), atunci executarea și prevenirea

unor astfel de situații întâmpină mai multe dificultăți, eforturile depuse pentru a contracara acest fenomen fiind insuficiente.

Având în vedere că hotărârile Curții Europene au autoritatea lucrului judecat (*res judicata*), rolul primordial și activ în executarea hotărârilor îl prezintă autoritățile statului, fapt ce implică responsabilitatea acestora de a întreprinde toate măsurile posibile care să asigure executarea hotărârilor Curții Europene. Totodată, în anumite circumstanțe, în dependență de specificul cauzei, se impune și redeschiderea procedurilor, revizuirea și casarea hotărârilor autorităților naționale. Astfel, ori de câte ori Curtea Europeană invocă în hotărârile sale investigarea inefficientă sau de durată a circumstanțelor care au dus la încălcarea Convenției, Agentul guvernamental sesizează autoritățile competente (Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Institutul Național al Justiției, Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne ș.a.) pentru examinarea oportunității reluării urmăririi penale, revizuirii hotărârilor instanțelor naționale și/sau altor acțiuni care să remedieze încălcările constatate de Curtea Europeană.

În plus, pe perioada de raportare, judecătorii, procurorii și alți subiecți implicați în executarea hotărârilor și deciziilor CtEDO au beneficiat de instruire în domeniul standardelor investigării eficiente a cazurilor de tortură, tratament inuman sau degradant și analiza juridico-penală a componenței de infracțiune prevăzute de art. 166¹ CP.

Unul din aspectele problematice deseori stabilit de Curtea Europeană în acest sens este problema calității și pertinentei rapoartelor de expertiză judiciară. Având în vedere că expertiza judiciară este unul dintre instrumentele legale de oferire a probelor veridice ce contribuie la atingerea scopurilor procesului judiciar, în 2015 s-a impus necesitatea elaborării unui cadru legal pertinent în acest sens, fiind elaborat proiectul Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar. Deficiențele și lacunele care caracterizează sistemul național de expertiză judiciară au fost recunoscute la nivel național. În concluziile unor studii efectuate despre sistemul național de expertiză judiciară a fost identificată existența unor deficiențe și neajunsuri în infrastructura de expertiză judiciară din Republica Moldova. Proiectul de lege are ca obiective: reglementarea exactă și complexă a sistemului național de expertiză judiciară; consolidarea infrastructurii de expertiză judiciară și a statutului expertului judiciar; ridicarea nivelului calității serviciilor de expertiză judiciară oferite de către experții judiciari; consolidarea oportunităților pentru expertiza judiciară alternativă. La elaborarea proiectului au fost luate în considerare: Studiul privind reforma sistemului de expertiză judiciară, Studiul de fezabilitate privind infrastructura de expertiză judiciară în Republica Moldova, elaborat cu asistența proiectului „Consolidarea examinării medico-legale a cazurilor de tortură și a altor forme de maltratare în Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova; Raportul CEPEJ „Sistemele judiciare europene: Eficiența și calitatea justiției, ediția 2012 (cu date din anul 2010)”.

3. Încalcări ale Convenției privind ilegalitatea și nemotivarea detenției preventive

O problemă esențială și frecventă în jurisprudența CtEDO contra Republicii Moldova o constituie aplicarea, în lipsa unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii, a arestului preventiv și a prelungirii nemotivate a detenției preventive. Contracararea acestui fenomen este menționat și ca unul din obiectivele esențiale pe care Republica Moldova și le-a asumat prin aprobarea Strategiei de reformare în sectorul justiției pentru anii 2011-2016, adoptată prin Legea nr. 231 din 25 noiembrie 2011; Planul de acțiuni pentru implementarea Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Programul de suport al Reformei Justiției, semnat la Bruxelles la 14 iunie 2013, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 669 din 2 septembrie 2013.

Fiecare dintre documentele de politici relatate au statuat necesitatea operării unor modificări legislative care să consolideze capacitățile naționale de implementare a standardelor Convenției în vederea

fortificării mecanismelor de protecție a drepturilor și libertăților persoanelor care contactează cu justiția penală și mai ales a dreptului la libertate în cadrul procesului penal.

Cum reiese și din numărul hotărîrilor pronunțate de Curtea Europeană în perioada de raportare, încălcarea prevederilor art. 5 din Convenție continuă să reprezinte una din cele mai frecvente constatări ale CtEDO în hotărîrile pronunțate contra Republicii Moldova. În baza unui studiu elaborat de Agentul guvernamental în comun cu un grup de lucru instituit în cadrul Ministerului Justiției, privind compatibilitatea prevederilor Codului de procedură penală (CPP) al Republicii Moldova cu prevederile art. 5 din Convenție, a fost elaborat *proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală* al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003.

Proiectul de lege indicat urmărește realizarea următoarelor obiective exacte:

- statuarea unui termen limită de ținere în stare de arest în cadrul unui proces penal, pentru a asigura respectarea principiului previzibilității normei juridice, în special, aceasta se referă la ținerea în stare de arest în timpul judecării cauzei;
- adaptarea normelor din CPP la cerințele motivării și justificării măsurii arestului preventiv, atât în demersurile procurorilor, cât și în hotărîrile instanțelor judecătorești;
- includerea unor noi criterii și motive de apreciere a necesității arestării preventive (precum pericolul public sau proporționalitatea);
- clarificarea unor prevederi ale instituției reținerii, prin includerea mai multor situații și persoane care efectiv sunt supuse reținerii, dar reținerea căroră, uneori, nu poate fi formalizată în modul corespunzător (spre exemplu, persoanele supuse extrădării sau persoanele care înaintea arestării au fost efectiv private de libertate, participînd la o măsură de urmărire penală, termenul acestor acțiuni nefiind inclus în perioada de reținere);
- excluderea bănuitalui din categoria persoanelor asupra căroră poate fi aplicată măsura arestului preventiv. Aplicarea arestului urmează să fie posibilă exclusiv în privința învinutului sau inculpatului, cu toate consecințele care decurg din aceasta privind consistența bănuielilor rezonabile și temeiniciea acuzațiilor;
- clarificarea aspectelor procedurale și a drepturilor părților la procedura judiciară de aplicare, prelungire a arestului, cum ar fi posibilitatea de chemare a martorilor sau obligarea procurorului de a prezenta probe care confirmă, cât și probe care infirmă temeiurile arestului. De asemenea, proiectul propune clarificarea procedurii de prezentare a demersului, materialelor și probelor, anexate la demers, prin impunerea obligației de prezentare a acestora întîi părții apărării, ulterior judecătorului de instrucție/instanței de judecată.
- extinderea competențelor procurorului în materia revocării arestului preventiv, odată cu dispariția temeiurilor și necesității arestului dar și la încetarea de drept a arestului.

În concluzie, proiectul are scopul de a adapta cadrul legislativ național la standardele internaționale noi în domeniu și compatibilitatea instituției arestului preventiv cu aceste standarde. Proiectul propune modificarea substanțială a mai multor norme și înlăturarea deficiențelor constatate la aplicarea prevederilor CPP, deficiențe care generează multiple încălcări constatate de CtEDO în cazurile împotriva Republicii Moldova. Proiectul a fost aprobat prin Legea nr.100 din 26.05.2016.

4. Încalcări ale art. 6 și 1 Protocolul 1 din Convenție privind neexecutarea unei hotărîri judecătorești irevocabile și/sau nemotivarea hotărîrilor judecătorești emise de instanțele naționale

În mai multe hotărîri, Curtea Europeană a constatat o problemă ce ține de neexecutarea hotărîrilor irevocabile emise în favoarea reclamantilor (Morari, Spiridonov, Parasca). Aceste probleme sunt mai

vechi, apărute înainte de hotărîrea pilot Olaru și alții c. Republicii Moldova (cererea nr. 476/07). După instituirea, în Legea nr. 87 din 21.04.2011, a unui remediu intern contra acestor tipuri de violări, Republica Moldova practic nu mai este condamnată la nivel internațional.

Totuși, este de remarcat cauza *Botezatu*, în care Curtea Europeană a constatat că remediul pus la dispoziție de către autoritățile naționale reclamantului, în acest caz *in concreto*, nu a fost efectiv.

La momentul actual executarea hotărîrilor instanțelor naționale în cauzele în care Curtea Europeană a constatat încălcările reflectate la acest capitol (în grupul menționat precum și în alte cauze similare) întâmpină multiple dificultăți, motivul invocat fiind lipsa spațiului locativ liber în mun. Chișinău sau în alte localități. Astfel, se consideră că autoritățile administrației publice locale singure nu au posibilitatea să execute hotărîrile definitive și irevocabile ale instanțelor de judecată cu privire la asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori. Totodată, asigurarea cu spațiu locativ în baza titlurilor executorii înaintate pînă în prezent (peste 200 de titluri) implică mijloace financiare considerabile. În acest sens, Agentul guvernamental preconizează crearea unui grup de lucru care va include specialiști din cadrul autorităților publice locale, executori judecătorești și alte autorități relevante pentru a examina situația creată și a identifica soluțiile optime în acest sens.

Un alt aspect care vizează prevenirea violării prevederilor art. 6 din Convenție este proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (Codul de executare, Codul de procedură civilă, Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești). Acest proiect urmărește de asemenea atingerea obiectivului specific al Pilonului III din Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016: „Ameliorarea cadrului instituțional și a proceselor care asigură accesul efectiv la justiție - examinarea cauzelor și executarea hotărîrilor judecătorești în termene rezonabile”. Totodată, proiectul are drept scop înlăturarea unor deficiențe din alte acte legislative, care fie sunt nemijlocit legate de procesul de executare al hotărîrilor judecătorești, fie vizează alte aspecte care trebuie soluționate în mod prioritar. Proiectul va contribui la realizarea accesului la justiție, drept garantat atît de diverse tratate internaționale la care Republica Moldova este parte, cît și de Constituția Republicii Moldova, în partea în care realizarea acestui drept implică și asigurarea executării efective a hotărîrilor judecătorești emise de instanțele judecătorești naționale. În același timp, proiectul va îmbunătăți sistemul actual de executare a hotărîrilor judecătorești. Proiectul a fost deja aprobat de Parlament în I-a lectură la 16.06.2016.

Curtea Europeană a mai constatat încălcări ale art. 6 și 1 Protocolul 1 din Convenție ca urmare a anulării unei hotărîri judecătorești irevocabile favorabile reclamantilor, imposibilitatea de a înainta o acțiune în judecată pentru defăimare împotriva Președintelui Republicii Moldova (în exercițiu la acel moment), care beneficia de imunitate, privarea unei companii de licența de operare în transporturi, ceea ce a constituit o măsură nejustificată în sensul dreptului la protecție pașnică a bunurilor.

Dacă cazurile privind absența de motivare a hotărîrilor judecătorești și anularea unei hotărîri irevocabile sunt niște cazuri „clasice” în jurisprudența Curții Europene contra Republicii Moldova, atunci cazul *Urechian și Pavlicenco* este unul absolut nou. Astfel, în scopul evitării unor încălcări similare în viitor, Agentul guvernamental a înaintat recomandări către autoritățile competente (Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii,) cu privire la măsuri individuale și generale, care ar fi potrivite pentru executarea acestei hotărîri.

În perioada ulterioară intrării în vigoare a hotărîrii Curții Europene în cauza dată, instanțele naționale au examinat un număr semnificativ de cauze cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, fiind emise hotărîri care au obligat pîrîții să dezmință informațiile răspîndite și care prevăd inclusiv obligarea acestora la repararea prejudiciului moral în echivalent bănesc.

În baza informației prezentate de autorități vizavi de cauza respectivă a fost elaborat un raport de acțiuni care va fi reflectat în Raportul Agentului guvernamental pentru anul 2016.

În plus, atunci cînd Curtea Europeană constată încălcarea art. 6 § 1, Agentul guvernamental sesizează Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Supremă de Justiție despre încălcările constatate pentru a fi diseminate tuturor judecătorilor, emiterea unor hotărîri explicative și întreprinderea altor măsuri care să contribuie la executarea hotărîrilor CtEDO și evitarea unor încălcări similare.

5. Încălcarea art. 8 din Convenție

Încălcarea art. 8 din Convenție a fost constata de Curte în 2 cauze: Tocarenco c. Republicii Moldova și N. P. c. Republicii Moldova.

În scopul remedierii încălcărilor constatate de Curte în cauza Tocarenco, Agentul guvernamental în repetate rînduri a încercat să găsească soluția pentru depășirea conflictului dintre părinți și întreprinderea măsurilor impuse de Curtea Europeană în această cauză. Au fost organizate un șir de ședințe de lucru cu reprezentanții Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, avocata reclamantei.

În urma discuțiilor purtate în cadrul ședințelor, s-a concluzionat că elementul esențial care generează tergiversarea procesului de restabilire a drepturilor încălcate îl constituie lipsa unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile privind stabilirea domiciliului copilului. În cadrul discuțiilor purtate s-a propus chiar și atragerea unui mediator în conformitate cu prevederile Legii cu privire la mediere pentru aplanarea conflictului creat între părinții copilului minor, precum și a unui psiholog în scopul asigurării restabilirii contactului dintre mamă și copil.

Chiar dacă autoritățile competente au încercat să întreprindă unele măsuri pentru restabilirea contactului dintre părinte și copil, situația a rămas neschimbată și după pronunțarea de către Curtea de Apel Chișinău a unei decizii irevocabile de asigurare a acțiunii prin transmiterea copilului în supravegherea și îngrijirea mamei pînă la examinarea cauzei în fond. Totodată, Curtea Europeană a remarcat că, în cele din urmă, hotărîrile judecătorești din 19 noiembrie 2013 și 21 mai 2014 nu au contribuit la evoluția situației, reclamanta fiind în continuare în căutarea restabilirii contactului cu fiul său.

Către Comitetul de Miniștri a fost remis un Plan de acțiuni vizavi de cauza dată, care este descris în capitolul III, paragraful A, punctul 4 din prezentul Raport.

În cauza N.P., Agentul guvernamental a continuat să colaboreze cu autoritățile și instituțiile competente pentru a proteja drepturile reclamantei. Privind măsurile cu caracter individual și general întreprinse în cauza data ne vom referi în cadrul raportului Agentului guvernamental pentru anul 2016.

6. Alte violări ale Convenției

În cauza Promo-Lex, Curtea Europeană a constatat încălcarea art. 11 din Convenție care garantează dreptul la întrunire. În cauza data a fost întocmit un raport de acțiuni către Comitetul de Miniștri care va fi reflectat în Raportul Agentului guvernamental pentru anul 2016.

În perioada ulterioară intrării în vigoare a hotărîrii Curții Europene în cauzele privind încălcarea art. 11 din Convenție, au avut loc numeroase întruniri și demonstrații și nu au existat ingerințe din partea autorităților în dreptul manifestanților la întrunire pașnică, fiind sesizabilă o evoluție pozitivă în acest sens, iar ce ține de activitatea poliției, este remarcabil faptul că, în mare parte, aceasta a reacționat prompt și conform prevederilor legale în ceea ce privește asigurarea securității desfășurării întrunirilor pașnice.

Modul de desfășurare a manifestațiilor luate în ansamblu denotă, în general, creșterea gradului de responsabilitate a autorităților în legătură cu asigurarea securității desfășurării întrunirilor publice. Încălcările constatate în prezenta hotărîre nu s-au repetat de atunci, iar în prezent solicitanții pot desfășura manifestațiile și protestele lor într-un climat sigur, autoritățile executîndu-și atribuțiile fără a se eschiva de la responsabilitățile ce le revin și fără a prejudicia în vreun fel libertatea de întrunire.

Analizînd datele statistice, precum și raportul dintre numărul de întruniri, de persoane participante și de polițiști implicați, se poate conchide că numărul de angajați ai Poliției care asigură ordinea publică a crescut considerabil. Pe parcursul manifestațiilor, subdiviziunile specializate și teritoriale ale Inspectoratului General al Poliției au desfășurat activități orientate spre asigurarea ordinii publice și a securității circulației rutiere.

În acest sens Agentul guvernamental continuă să colaboreze cu autoritățile implicate, sesizînd de fiecare dată necesitatea respectării exigențelor Convenției și asigurarea securității și protecției manifestanților, fără excepții, în timpul desfășurării întrunirilor.

B. Măsuri întreprinse și/sau preconizate

1. Elaborarea și implementarea cadrului legal în domeniul executării hotărîrilor și deciziilor CtEDO

Un domeniu esențial în sfera intereselor activității instituției Agentului guvernamental în aspectul asigurării executării jurisprudenței CtEDO îl constituie contribuția acestuia la elaborarea și implementarea legislației naționale relevante în domeniul respectării drepturilor omului și în special la ajustarea acestora la standardele Convenției și a jurisprudenței Curții Europene.

Un moment important în dezvoltarea instituției Agentului guvernamental l-a constituit elaborarea și adoptarea noii Legi cu privire la Agentul guvernamental nr.353 din 30.07.2015. Elaborarea unei legi noi a fost condiționată de Strategia de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Legea nr. 231 din 25.11.2011 și respectiv Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de Reformare în Sectorul Justiției pentru anii 2011-2016, aprobat prin hotărîrea Parlamentului nr.6 din 16.02.2012. Printre măsurile esențiale reflectate în aceste documente de politici s-au impus măsuri specifice cum ar fi evaluarea impactului cadrului normativ actual privind executarea și mecanismul de implementare a hotărîrilor CtEDO. Planul instituie două măsuri relevante în acest aspect cum ar fi "Monitorizarea impactului reglementărilor actuale în domeniul executării hotărîrilor judecătorești, inclusiv a hotărîrilor CtEDO;" și "Elaborarea regulamentului privind executarea hotărîrilor Curții Europene".

Importanța consolidării mecanismului național de executare a hotărîrilor și deciziilor Curții Europene rezultă în primul rînd din obligația internațională a Republicii Moldova. De asemenea, printre primele semne care au marcat necesitatea reformării instituției de reprezentare și de monitorizare a executării îl reprezintă reformele CtEDO și a mecanismului de protecție a drepturilor omului garantată de Convenție, inițiate prin declarațiile de la Interlaken, Izmir și în final Brighton sau Bruxelles. Din aceste reforme au rezultat o serie de sarcini impuse statelor-membre a Consiliului Europei, cum ar fi consolidarea sistemelor naționale pentru a reduce numărul de cereri depuse la Curtea Europeană, prin asigurarea unei eficiente reprezentări a Guvernului și implementarea pe larg a hotărîrilor și a deciziilor Curții Europene la nivel național. Prin urmare, adoptarea unui nou cadru legal s-a impus pentru actualizarea reglementării competențelor Agentului guvernamental, a practicilor de reprezentare a Republicii Moldova și a procesului de executare a hotărîrilor și deciziilor în fața Curții Europene. Finalitățile urmărite de noua lege constituie adaptarea cadrului normativ la realitățile actuale, conformarea cu standardele noi internaționale în domeniu și consolidarea mecanismului național de reprezentare și de executare a hotărîrilor Curții Europene la nivel național.

La 30.07.2015 Legea cu privire la Agentul guvernamental a fost adoptată de Parlament. Acest eveniment a fost marcat prin organizarea la 30.11.2015 a unei conferințe în cadrul Ministerului Justiției.

La eveniment au participat reprezentanți ai Procuraturii Generale, autorităților publice relevante și societății civile.

Adoptarea noii legi a implicat elaborarea cadrului normativ secundar pentru implementarea acesteia:

- **proiectul Regulamentului cu privire la Consiliul consultativ pe lângă Agentul guvernamental**, care a fost elaborat în conformitate cu prevederile art. 9 din Legea cu privire la Agentul guvernamental. În baza prevederilor acestui regulament se dispune instituirea unui organ colegial pe lângă Agentul guvernamental – Consiliu consultativ, care va contribui nemijlocit la promovarea bunei reprezentări a Republicii Moldova în fața Curții Europene și a bunei executări a hotărârilor și deciziilor Curții Europene, prin oferirea suportului lor, la necesitate. În componența consiliului vor fi incluși și reprezentanți ai mediului academic și societății civile, astfel încât să fie asigurată și abordarea academică a unor probleme pe care le reflectă jurisprudența Curții Europene. Regulamentul a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 353 din 29.03.2016.

- **proiectul Regulamentului cu privire la Registrul de stat al hotărârilor și deciziilor CtEDO** a fost elaborat în temeiul art. 20 din Legea cu privire la Agentul guvernamental și reglementează următoarele aspecte: statutul Registrului (bază de date publice cu privire la hotărârile și deciziile CtEDO adoptate în cauzele contra Moldovei); subiecții raporturilor juridice de ținere a Registrului, (statul, Ministerul Justiției, Centrul de Informații Juridice, Direcția Generală Agent Guvernamental, Curtea Europeană în calitate de furnizor al informațiilor și orice persoană fizică sau juridică în calitate de destinatar al informațiilor din Registru; obiectele care se înregistrează în Registru), hotărârile și deciziile Curții Europene în cauze împotriva Republicii Moldova și datele aferente acestor obiecte etc. Soluția tehnică adoptată pentru funcționarea Registrului rezidă în crearea unui compartiment distinct pe pagina web agent.gov.md, care să includă jurisprudența CtEDO în cauzele contra Moldovei, grupată în categoriile „Hotărâri” și „Decizii” și în funcție de anii adoptării acestor acte ale Curții, cuprinzând hotărârile și deciziile CEDO expuse în ordine cronologică. Regulamentul a fost aprobat prin Ordinul Ministrului justiției nr.171 din 23.02.2016. În acest sens, o realizare importantă, în anul 2015 l-a constituit lansarea portalului oficial al Agentului guvernamental www.agent.gov.md. Lansarea a avut loc în cadrul unui eveniment public, cu participarea mass-mediei și a reprezentanților instituțiilor relevante. După lansarea paginii au fost întocmite și plasate pe site 25 comunicate despre pronunțarea hotărârilor CtEDO contra Republicii Moldova, precum și împotriva altor state. De asemenea, au fost traduse și plasate pe site 20 hotărâri și 16 decizii CtEDO contra Republicii Moldova, precum și deciziile Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei adoptate cu privire la supravegherea executării grupurilor de cauze: Șarban, Corsacov, Ciorap, Becciev și Paladi, Eremia, precum și în cauza Genderdoc-M. De la instituire și pînă în prezent, pagina oficială a Agentului guvernamental se actualizează în mod sistematic și poate fi accesată de publicul larg fără restricții.

- **proiectul Regulamentului cu privire la procedura de executare a hotărârilor și deciziilor CtEDO**. La elaborare au fost consultate Recomandările Comitetului de Miniștri cu privire la reexaminarea sau redeschiderea unor cauze la nivel național în urma hotărârilor Curții Europene nr. R(2000)2, cu privire la monitorizarea plății sumelor acordate cu titlu de satisfacție echitabilă R(2008)7 și Ghidul Departamentului de Executare al Curții Europene privind elaborarea planurilor și rapoartelor de acțiuni pentru executarea hotărârilor CtEDO. Regulamentul va stabili autoritățile implicate în executarea hotărârii și competența acestora, procedura inițierii executării, etapele executării hotărârilor/deciziilor Curții Europene, particularitățile măsurilor individuale și generale ce urmează a fi întreprinse întru executarea hotărârii/deciziei Curții, termenele de executare, etapele elaborării și prezentării planurilor și rapoartelor de acțiuni remise Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, precum și structura acestora. Proiectul a fost coordonat cu autoritățile relevante, supus expertizei anticorupție, definitivat și remis Guvernului spre aprobare.

- Un alt eveniment cu un impact l-a constituit elaborarea **proiectului noii Legi cu privire la procuratură (adoptată la 23.02.2016)**. Prin adoptarea Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016 a fost recunoscută existența mai multor probleme care afectează activitatea sistemului organelor Procuraturii. În anul 2015 proiectul a fost supus coordonării, expertizelor, aprobat în lecturile Parlamentului ca într-un final să fie adoptat la 23.02.2016.

- Un alt proiect relevant pentru asigurarea executării exigențelor CtEDO relatate în jurisprudența sa împotriva Republicii Moldova îl reprezintă **proiectul Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor**. Protecția victimelor infracțiunilor, în special protecția și reabilitarea victimelor infracțiunilor săvârșite cu violență, constituie o preocupare a organismelor europene. Interesul față de subiectul în cauză pornește de la rațiunea de solidaritate socială, iar scopul care este urmărit în acest sens vizează prioritar minimizarea consecințelor negative în viața persoanelor ce au au fost victime ale acestor fapte. Avînd în vedere instrumentele internaționale, precum și practica altor state care deja dețin un repertoriu legislativ în domeniu, precum și o experiență în aplicarea acestuia (Lituania, Estonia, Romania, Letonia, Ungaria, Austria etc.), Ministerul Justiției a elaborat proiectul Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor. Proiectul se află în Parlament.

2. Diseminarea și traducerea hotărîrilor și deciziilor CtEDO

Unul dintre aspectele importante ale executării hotărîrilor și deciziilor CtEDO îl constituie traducerea și diseminarea lor. În toate spețele enunțate supra au fost întocmite **79 scrisori de notificare** către autorități (Procuratura Generală, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General de Poliție, Departamentul Instituții Penitenciare, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, instanțele judecătorești, Primăria mun. Chișinău, etc.) despre constatările CtEDO și a fost solicitată prezentarea unei informații relevante despre executarea hotărîrilor și deciziilor în cauză, în particular măsurile întreprinse în vederea neadmiterii unor încălcări similare.

În anul 2015, Agentul guvernamental cu suportul Direcției specializate din cadrul Aparatului Central al Ministerului Justiției a procesat toate hotărîrile și deciziile Curții Europene adoptate în anul de referință, traducîndu-le în limba romînă și rusă. Toate, cu excepția celor de după octombrie 2015 (traducerea și publicarea fiind realizată deja în anul 2016) și a deciziilor de inadmisibilitate, au fost publicate în Monitorul Oficial.

La fel, Agentul guvernamental cu suportul Direcției specializate din cadrul Aparatului Central al Ministerului Justiției a demarat procesul de traducere și diseminare a deciziilor Comitetului de Miniștri pe marginea grupurilor de cauze/cauzelor supravegheate.

În anul 2015 Agentul guvernamental a aderat la sistemul de plasare și publicare a traducerilor în baza de date electronică de hotărîri/decizii a Curții Europene (HUDOC), accesibilă on-line. În anul 2015 au fost plasate toate traducerile realizate pe parcursul anului. De asemenea, în perioada de raportare, Agentul guvernamental a procesat toate hotărîrile și deciziile Curții Europene adoptate în anul de referință, traducîndu-le în limba romînă și rusă.

În perioada de referință au fost traduse în limbile romînă și rusă, și remise spre publicare în Monitorul Oficial hotărîrile CtEDO contra Republicii Moldova în cauzele (Bulgaru, Tocarenco, Parasca, Brantom International SRL și alții, Urechian și Pavlicenco, Silvestru, Rimschi, Ciobanu, Promo Lex și alții, Pisaroglu, Veretco, Pisari, Botezatu, Morari și Spiridonov „ I.P., Doroșeva, Lebedinschi) și 16 decizii CtEDO (Toncu, Grusca, Tabacaru, TV-Zavtoni, Repescu și Repesco, Danila, Paduraru, Moroi, Malai, Globa Angela și alte 2 cereri, Stefoglo, Dorogan, Arend, Botnaru, Duca Zoia și alții, Dobrovolschi). De asemenea, hotărîrile și deciziile CEDO enunțate supra, traduse în limba romînă, au fost plasate pe portalul Agentului guvernamental.

3. Achitarea satisfacției echitabile

La acest capitol, Comitetul de Miniștri verifică dacă plățile sunt achitate în termenul indicat de Curtea Europeană. Trebuie precizat faptul că potrivit Convenției (art. 46), o hotărâre a Curții Europene, adoptată de o Cameră, devine definitivă în termen de 3 luni de zile, dacă nu a fost solicitată retrimiteră acesteia în fața Marii Camere, ori la ziua în care părțile și-au manifestat intenția de a nu solicita o atare retrimiteră. În marea majoritate a cazurilor, termenul de executare a oricărei hotărâri sau decizii este de trei luni de la data rămânerei definitive, dacă hotărârea sau decizia nu dispune altfel. Așadar, există două termene în interiorul cărora plata sumelor bănești devine scadentă. Primul termen de 6 luni în situația unei hotărâri a Camerei (3 luni pentru a deveni definitivă plus 3 luni pentru executare), ne-retrimise la Marea Cameră și al doilea termen de 3 luni, în cazul celorlalte hotărâri și decizii (de Comitet și ale Marii Camere). În ceea ce privește executarea plăților dispuse prin decizii, potrivit practicii instituite, termenul începe să curgă din momentul notificării unei decizii în adresa Guvernului, care nu este neapărat echivalent cu data adoptării și devenirii definitive. Data notificării se apreciază în fiecare caz individual și constituie ziua recepționării originalului deciziei de către Agentul guvernamental. Respectiv, chiar dacă o hotărâre sau o decizie a fost adoptată în anul de referință (spre exemplu anul 2013), dar executarea acesteia devine scadentă în anul viitor, peste 3 sau 6 luni de zile, după caz, sumele de bani achitate efectiv pentru astfel de hotărâri și decizii nu se includ în evaluarea perioadei de referință în care acestea au fost adoptate.

În anul 2015 n-au fost constatate întârzieri la plata sumelor cu titlu de satisfacție echitabilă.

Au fost transmise spre executare Ministerului Finanțelor pentru achitarea sumelor satisfacției echitabile acordate de CtEDO, următoarele hotărâri și decizii, inclusiv unele adoptate și intrate în vigoare în anul 2014, cu scadența plății în 2015, după cum urmează:

Nr. d/o	Cauza (nr. cererii)	Suma satisfacției echitabile TOTAL(euro)	Suma satisfacției echitabile TOTAL (lei MD)	Data achitării
	SRL Grafescolo <u>36157/08</u>	3600	111893.04	21.01.2015
	Baza de Transport Auto nr.1 <u>36438/08</u>	1800	55485.56	13.02.2015
	Pislari (<u>17923/11</u>)	5500	105167.70	14.01.2015
	Chirica <u>17923/11</u>	1000	19980.90	21.01.2015
	Cornea <u>22735/07</u>	1800	35965.62	21.01.2015
	Coneva <u>28431/08</u>	7500	156130,50	05.02.2015
	Bulgaru <u>35840/09</u>	20000	410466,00	26.03.2015
	Tocarenco <u>769/13</u>	9500	190842,65	28.04.2015
	Parasca <u>17986/09</u>	16650	338476,19	07.05.2015
	Brantom International SRL <u>42572/09</u>	18796	382102,00	07.05.2015

Urechean și Pavlicenco <u>27756/05 și 41219/07</u>	8889,60	185588,17	08.07.2015
Silvestru <u>28173/10</u>	6000	126175,20	03.07.2015
Rimschi <u>1649/12</u>	3000	63087,60	03.07.2015
Ciobanu <u>62578/09</u>	20000	419240,00	12.08.2015
Promo Lex și alții <u>42757/09</u>	1000	20962,00	12.08.2015
Pisaroglu <u>21061/11</u>	3270	69600,24	02.09.2015
Veretco <u>679/13</u>	10450	419240,00	12.08.2015
Botezatu <u>17899/08</u>	10873	245131,79	22.10.2015
Morari și Spiridonov <u>4771/09</u> și <u>7170/09</u>	17793	82736,44	02.10.2015
I.P. <u>33708/12</u>	12000	120297,10	11.12.2015
Doroșeva <u>39553/12</u>	12000	270241,20	23.10.2015
Lebedinschi <u>41971/11</u>	5500	120297,10	11.12.2015
Conev <u>28431/08</u>	7500	156130,50	05.02.2015
Repescu și Repesco <u>64785/11</u>	31500	622988,00	13.03.2015
Danila <u>13281/07</u>	3000	59332,80	13.03.2015
Paduraru <u>28355/08</u>	4500	86686,20	09.04.2015
Moroi <u>55886/13</u>	16500	285985,50	03.04.2015
Malai <u>22267/08</u>	4500	86686,20	09.04.2015
Globa Angela și alte 2 cereri <u>13333/07</u>	21000	404535,60	09.04.2015
Stefoglo <u>22966/13</u>	20000	385272,00	09.04.2015
Dorogan <u>38397/05</u>	16500	344470,50	08.07.2015
Arend <u>31230/08</u>	7000	153842,50	25.02.2015
Botnaru <u>43346/08</u>	4000	89044,40	16.02.2015

Cît privește suma totală a satisfacției echitabile acordate, se atestă o micșorare considerabilă în ultimii ani. Astfel, în anul 2015 Ministerul Finanțelor a achitat o sumă totală de **6 724 722,50 lei**, comparativ cu suma de 8 769 633,36 lei, achitată în 2014 și 10 345 840,97 lei în anul 2013.

4. Planuri și rapoarte de acțiuni

Planul de acțiuni/raportul de acțiuni reprezintă una din principalele modalități de comunicare a Comitetului de Miniștri cu Guvernele statelor respondente, potrivit art. 46 din Convenție, atunci cînd se

exercită supravegherea executării unei hotărîri sau decizii. La moment, elaborarea planului/raportului de acțiuni este o etapă procedurală obligatorie ce intră în competența Agentului guvernamental. În linii generale, aceasta presupune că odată hotărîrea/decizia Curții Europene devenită definitivă, statele notifică Comitetului de Miniștri, cît mai curînd posibil (de obicei într-un termen de șase luni), despre măsurile planificate și/sau deja adoptate pentru executare. Aceste comunicări îmbracă forma unui plan de acțiuni, dacă supravegherea este continuă ori raport de acțiuni atunci cînd se consideră că alte măsuri de executare nu mai sunt necesare și cauza poate fi radiată din procedura de supraveghere.

Planurile și rapoartele de acțiuni implică un volum de lucru analitic foarte serios, în special în partea descrierii evoluțiilor pe implementarea măsurilor de ordin general (modificări legislative, practici, etc.), dar și individual (redeschiderea de proceduri, alte măsuri de remediere speciale). În special sunt complexe planurile de acțiuni și rapoartele pe grupuri de cauze ori pe cauze precedent, unde trebuie luate în considerație evoluțiile la nivel național și perspectivele implementării măsurilor propuse.

În perioada de raportare au fost elaborate și prezentate Comitetului de miniștri 11 **planuri/rapoarte** de acțiuni privind executarea hotărîrilor CEDO pronunțate împotriva Republicii Moldova în cauzele:

- **Sandu c. Republicii Moldova și Pareniuc c. Republicii Moldova** (cererile nr. 16463/08 și 17953/08)

În ambele cauze Curtea Europeană a constatat că instanțele naționale au omis să evalueze corect rezultatul provocării reclamantilor la comiterea infracțiunilor, și nu a analizat elementele de fapt și de drept care să distingă o provocare de o formă legitimă a activității de investigare. Satisfacția echitabilă a fost achitată fără întîrziere în ambele cazuri. În cauza Pareniuc, în februarie 2015, la cererea reclamantului, Curtea Supremă de Justiție a acceptat redeschiderea procedurilor la nivel național și a revizuit cererile sale penale. Reclamantul a fost achitat. Hotărîrea Curții Supreme este definitivă.

În cauza Sandu, la momentul elaborării Planului de acțiuni reclamantul nu a solicitat redeschiderea procedurilor la nivel național. Ce ține de întreprinderea măsurilor cu caracter general, au fost operate modificări în CPP (art. 94 alin. 1) prin care a fost interzisă admiterea unor probe obținute în rezultatul provocării, facilitării sau instigării unei persoane de a comite o infracțiune.

Concomitent cu interzicerea generală de a folosi provocarea și dovezile rezultate din aceasta, în conformitate cu art. 94 alin. 1, instanțele naționale ar trebui să motiveze hotărîrile lor cu privire la existența unui viciu fundamental care afectează procedurile penale în ansamblu, în sensul art. 6 CPP.

Hotărîrile în cauzele precitate au fost traduse, diseminate autorităților în ordinea stabilită.

- În cauza **Radu c. Republicii Moldova** (cererea nr. 50073/07) Curtea Europeană a constatat încălcarea dreptului reclamantei la respectarea vieții private (art. 8 din Convenție) din cauza divulgării informațiilor cu caracter medical de către o instituție medicală, inclusiv detalii sensibile despre sarcina ei, starea ei de sănătate și a tratamentului urmat. Avînd în vedere faptul că legislația internă interzicea în mod expres dezvăluirea unor astfel de informații, Curtea concluzionat că interferența a fost ilegală, în sensul art. 8 din Convenție. Potrivit Raportului de acțiuni prezentat, în privința măsurilor cu caracter individual, cauza dată a implicat doar achitarea satisfacției echitabile, care a fost transferată la contul reclamantei fără întîrziere. Hotărîrea a fost tradusă, diseminată în modul corespunzător tuturor autorităților relevante. Ce ține de măsurile cu caracter general este de menționat faptul că ulterior desfășurării evenimentelor descrise în speța dată, Parlamentul a adoptat o Lege nouă cu privire la protecția datelor cu caracter personal, care a intrat în vigoare în 2012. Legea stabilește norme și proceduri pentru protecția și gestionarea datelor cu caracter personal sub supravegherea Centrului pentru protecția datelor cu caracter personal. Art. 7 din lege califică datele medicale ca necesitînd protecție și non-divulgare, cu excepția circumstanțelor excepționale, prevăzute de lege, cu sau fără consimțămîntul persoanei vizate. Procesarea, gestionarea, transmiterea și dezvăluirea acestor informații este supravegheată de către Centrul pentru protecția datelor cu caracter personal. Toate instituțiile medicale, inclusiv cele aflate sub autoritatea Ministerului de Interne, au solicitat să fie înregistrate la Centrul pentru protecția datelor cu caracter personal și să stabilească propriile reguli

interne, documentație medicală, formulare și fișiere, etc., în conformitate cu noua lege, care implică obligarea autorităților medicale să excludă riscul de divulgare a informațiilor medicale cu caracter sensibil. La fel, a fost modificată Legea privind accesul la informație (iunie 2012), care prevede că accesul la informația cu caracter personal este limitată și guvernată de legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal. În opinia Guvernului legea menționată constituie un remediu eficient pentru încălcări similare.

- În cauza **Ceachir** (cererea nr. 50115/06) c. Republicii Moldova s-a constatat încălcarea de către stat a obligațiilor pozitive ce reiese din art. 3 al Convenției, în lipsa unei investigații eficiente privind provocarea de leziuni corporale reclamantei. În speță, reclamanta a avut un conflict cu o vânzătoare la piața centrală din Chișinău, în urma unor altercații cu aceasta, reclamanta a suferit leziuni corporale, fiind diagnosticată cu un traumatism cranian și comoție cerebrală. Reclamanta a invocat în particular că autoritățile moldovenești nu și-au îndeplinit obligația lor de a-i oferi o protecție eficace împotriva relexor tratamente aplicate de către o persoană terță.

Planul de acțiuni a fost remis în adresa CMCE. Hotărîrea a fost tradusă, diseminată și publicată în modul corespunzător, iar satisfacția echitabilă a fost achitată fără întârziere.

- **Timuș și Țăruș** c. Republicii Moldova. (cererea nr. 70077/11). Cauza se referă la omorul fratelui reclamantului într-o operațiune a poliției din martie 2009 (încălcarea art. 2 în aspect material și procedural). Cauza, de asemenea se referă la lipsa remediilor civile care să permită reclamantului să solicite despăgubiri pentru omorul fratelui său.

În Planul de acțiuni remis Comitetului de Miniștri au fost reflectate măsurile întreprinse și planificate pentru executarea hotărîrii respective. Hotărîrea Curții Europene a constituit un temei pentru o nouă investigație în cauza dată cu scopul înlăturării deficiențelor identificate. Astfel, ca urmare a hotărîrii pronunțate, la solicitarea Agentului guvernamental și în baza indicației Procurorului General, urmărirea penală împotriva ofițerilor de poliție a fost reluată, investigația fiind pendinte. Hotărîrea a fost tradusă, diseminată și publicată în modul corespunzător. Suma satisfacției echitabile a fost achitată fără întârziere.

- În cauza **Tocarenco** c. Republicii Moldova. (cererea nr. 769/13), CMCE a fost informat cu privire la măsurile individuale ce continuă a fi întreprinse în această cauză. Reamintim că în această speță reclamanta s-a plîns despre încălcarea dreptului său la respectarea vieții private și de familie precum și lipsa unui recurs inter efectiv în legătură cu plîngerile sale despre imposibilitatea de a-și vedea copilul. Potrivit informației prezentate de autoritățile responsabile, reclamanta a început să își vadă copilul efectiv din decembrie 2013, cînd ambii părinți au fost invitați să respecte graficul stabilit de întreveneri cu copilul. După emiterea hotărîrii Curții de Apel privind acordarea custodiei copilului tatălui acestuia, serviciile sociale au stabilit un grafic de întreveneri săptămînale între mamă și copil. Reclamanta, nefiind de acord cu custodia acordată tatălui a atacat această decizie la Curtea Supremă. De asemenea reclamanta nu a fost de acord cu graficul întrevenerilor stabilit, vizitînd copilul ocazional, fapt confirmat de asistentul social. Reclamanta a omis să informeze Curtea Europeană despre reluarea vizitelor sale cu copilul. Imediat după pronunțarea hotărîrii în cauza dată, Agentul guvernamental a informat toate autoritățile relevante privind încălcările constate de CtEDO și a solicitat informația actualizată cu privire la măsurile individuale întreprinse în această cauză. Încercările de a invita reclamanta la ședințele desfășurate de autorități au eșuat. În noiembrie 2014 Agentul guvernamental a convocat o ședință cu invitarea autorităților relevante (poliție, procuratură, executor judecătoresc, asistenți sociali) și reprezentanții ambilor părinți, în cadrul ședinței s-a decis de a iniția un acord de reglementare amiabilă între părinți, fără a influența în vreun fel litigiul pendinte în instanța de judecată privind stabilirea custodiei asupra copilului. În cauza dată va fi întocmit un raport de acțiuni prezenat Comitetului de Miniștri în 2016.

- Cauza **Grafescolo S.R.L.** (cererea nr. 36157/08) c. Republicii Moldova. CMCE a fost informat cu privire la măsurile individuale și anume referitor la faptul că în temeiul hotărîrii CtEDO în cauza data precum și în conformitate cu recomandările nr. R (2000) 2, Agentul guvernamental a depus

cerere de revizuire în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a SRL „Grafescolo” împotriva Consiliului orașănesc Vadul lui Vodă cu privire la contestarea actului administrativ și la acțiunea reconvențională depusă de Primăria orașului Vadul lui Vodă împotriva SRL Grafescolo, fiind solicitată reexaminarea cauzei la nivel național. Examinarea cauzei este pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

- Planul de acțiuni în cauza Genderdoc-M c. Republicii Moldova (cererea nr. 9106/06) s-a referit prioritar la actualizarea informației ce ține de măsurile individuale realizate în scopul executării hotărârii CtEDO în cauza dată. Guvernul a notat că după pronunțarea hotărârii CtEDO în speța data, toate manifestațiile și adunările desfășurate de organizația reclamantă în fiecare an au avut loc în mod liber. Planul se referă la perioada începând cu anul 2014. În mai 2014-2015, organizația reclamantă a desfășurat paradele sale sub protecția autorităților, participanții fiind protejați de un cordon a ofițerilor de poliție. Mai mult decât atât, numărul de participanți a fost în creștere, astfel fiind fortificate și măsurile de securitate, extinse proporțional cu numărul participanților. Contramanifestanții și provocatorii au fost efectiv stopați, interzicându-le să intervină în desfășurarea pride-paradelor. Cât privește garanția dreptului la egalitate, Guvernul a notat că Comitetul Național Anti-discriminare a examinat toate plîngerile organizației reclamante privind discriminarea. Cu toate acestea, n-au fost înregistrate plîngeri din partea organizației reclamante cu privire la pretinsa ingerință în libertatea întrunirilor din cauza tratamentului discriminatoriu. Toate plîngerile s-au referit la manifestațiile de ură din partea persoanelor fizice și nu a existat nici o pretenție împotriva autorităților.

Cît privește măsurile cu caracter general întreprinse în cauza data, cea mai importantă a constituit adoptarea Legii cu privire la întruniri nr. 26 din 22 februarie 2008, care stabilește un șir de garanții pentru manifestanți și o procedură simplificată ce ține de organizarea desfășurării întrunirilor. Astfel, nu mai este obligatorie notificarea autorității administrației publice locale în cazul întrunirilor cu un număr redus de participanți. Astfel, autorizația pentru desfășurarea întrunirilor cu participarea a mai puțin de cincizeci de participanți nu mai este necesară. Orice persoană, grup sau organizație ce planifică organizarea unei întruniri/manifestații are dreptul de a solicita garanții pentru siguranța sa și, în cazul în care există motive, autoritățile locale și poliția trebuie să ofere asistență în acest sens. De asemenea legea stabilește o procedură simplificată de autorizare a întrunirilor. Orice litigii între autoritățile locale și participanții la adunări trebuie să fie examinate de către instanța națională înainte de data planificată pentru desfășurarea întrunirii (de exemplu, litigiile privind acordarea sau refuzul eliberării unei autorizații, schimbarea itinerarului/locului desfășurării manifestației, de acordare sau refuz al asistenței la asigurarea securității, precum și alte aspecte importante sau restricții.

- În perioada de raportare au fost elaborate și remise în adresa Comitetului de miniștri 2 planuri de acțiuni ce vizează 2 mari grupuri de cauze: grupul de cauze **Șarban** c. Republicii Moldova, și grupul de cauze **Luntre** c. Republicii Moldova.

Grupul de cauze **Luntre** c. Republicii Moldova (ce include 55 cauze) se referă la neexecutarea sau executarea cu întârziere a hotărârilor judecătorești naționale, precum și lipsa unei remedii efective în această privință. Curtea a constatat încălcarea art. 6 § 1, 13 și 1 Protocolul 1 al Convenției, în funcție de plîngerile solicitanților.

Planul de acțiuni întocmit a reflectat situația actuală ce ține de executarea hotărârilor instanțelor naționale, modificările relevante operate la Codul de executare, alte măsuri cu caracter general, instruirea funcționarilor publici, măsuri cu caracter instituțional, îmbunătățirea practicii judiciare, etc.

S-a constatat că deciziile instanțelor judecătorești naționale în majoritatea acestor cazuri (45 din 55) au fost executate. În unele cazuri restante, procedura de executare este încă pendinte în timp ce, în trei cazuri, s-a decis imposibilitatea executării hotărârilor naționale. Prin urmare, Agentul guvernamental în comun cu autoritățile implicate urmează să identifice măsurile necesare pentru a se asigura că toate aceste decizii să fie executate, (spre exemplu prin reglementări amiabile ad-hoc).

În grupul de cauze **Șarban**, a fost prezentat Planul de acțiuni pe marginea executării deciziei Comitetului de Miniștri (CM/Del/OJ/DH (2014)1214/13).

În ceea ce privește măsurile cu caracter general (în special de ordin legislativ), Planul s-a referit la proiectul de modificare a Codului de procedură penală, menționat în descrierea evoluțiilor legislative generale. Proiectul de lege a fost elaborat pentru modificarea Codului de procedură penală, în scopul de a asigura respectarea articolului 5 din Convenție și, în special, soluționarea problemelor invocate în prezentul grup de cazuri. Obiecțiile expuse de experții Consiliului Europei au fost luate în considerație la definitivarea proiectului. Recomandările Curții Supreme de Justiție și proiectul de lege enunțat mai sus se referă, de asemenea, la garanții privind egalitatea armelor și durata rezonabilă a procedurii de recurs în momentul arestului precum și obligația de a audia martorii apărării.

De asemenea, a fost inițiată elaborarea a 16 rapoarte de acțiuni privind executarea hotărârilor CtEDO în cauzele Hyde Park și alții, Iordachi și alții, Manole și alții, Ziliberberg, Mușuc, Brega, Tocarenco, Urechian și Pavlicenco precum și în Grupurile de cauze Becciev, Ciorap, Taraburcă și Corsacov.

5. Activități de instruire

În perioada de raportare s-a continuat acordarea unei atenții sporite formării inițiale și continue a candidaților la funcțiile de judecător și procuror, de perfecționare profesională a judecătorilor și procurorilor în funcție, precum și a altor persoane care contribuie la înfăptuirea justiției, care sînt implicați în executarea hotărârilor și deciziilor CtEDO. Formarea continuă se realizează ținîndu-se seama de necesitatea specializării audiențelor, de dinamica procesului legislativ și constă, în principal, în cunoașterea aprofundată a legislației naționale, a documentelor europene și internaționale la care Republica Moldova este parte, a jurisprudenței instanțelor judecătorești și a Curții Constituționale, a jurisprudenței Curții Europene și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a dreptului comparat, a normelor deontologice vizînd profesia practică. La elaborarea planurilor de studii este consultată opinia Agentului guvernamental, care propune, după caz, tematica seminarelor planificate pentru anul curent, avînd în vedere jurisprudența CtEDO și încălcările constatate precum și problemele apărute în procesul de executare a hotărârilor Curții Europene.

În perioada de raportare, judecătorii, procurorii și alți subiecți implicați în executarea hotărârilor și deciziilor CtEDO au beneficiat de instruirii privind următoarele tematici relevante:

În perioada de raportare, judecătorii, procurorii și alți subiecți implicați în executarea hotărârilor și deciziilor CtEDO au beneficiat de instruirii în cadrul seminarelor în cadrul cărora au fost puse în discuție diverse tematici relevante în diferite domenii, inclusiv jurisprudența CtEDO:

- consolidarea abilităților practice în vederea asigurării respectării drepturilor omului la un proces echitabil;
- particularitățile aplicării noului mecanism de reparare de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea sau executarea în termeni rezonabili a hotărârilor judecătorești;
- asigurarea respectării drepturilor omului în timpul întrunirilor;
- gestionarea dosarelor și respectarea regulilor cu privire la amînarea examinării cauzelor;
- standarde naționale și internaționale în domeniul nediscriminării,
- standardele investigării eficiente a cazurilor de tortură, tratament inuman sau degradant, Analiza juridico-penală a componentei de infracțiune prevăzute de art. 166¹ CP;
- tactica efectuării măsurilor speciale de investigație. Examinarea plîngerilor împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului care exercită activitatea specială de investigații;
- asigurarea bunei motivări a hotărârilor judecătorești conform principiilor CtEDO și respectarea unei practici uniforme de aplicare a pedepselor penale. Etica profesională a judecătorului; - mecanisme naționale de protecție a solicitanților de azil. Standardele Curții Europene;

- mecanisme naționale de protecție în domeniul violenței domestice. Standarde ale Curții Europene a Drepturilor Omului;
- Mecanisme naționale de apărare a dreptului de proprietate și a dreptului la viața privată. Standarde ale Curții Europene;
- Obligațiile pozitive și negative ale statului. Jurisprudența CtEDO,

Activități de instruire au fost desfășurate și în cadrul autorităților administrației publice centrale (Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală, în cadrul cărora se studiază jurisprudența CtEDO și problemele invocate de Înalta Instanță în hotărârile sale contra Republicii Moldova.

IV. CONCLUZII

Analizând jurisprudența CtEDO împotriva Republicii Moldova adoptată în perioada de raportare, putem conchide că încălcările Convenției stabilite de Curtea Europeană în prezent se referă preponderent la activitatea autorităților statului (poliție, procuratură, executori judecătorești, organele administrației publice locale ș.a.). La acest capitol în 2015 s-au înregistrat anumite progrese ce vizează măsurile întreprinse în vederea asigurării executării hotărârilor CtEDO, achitării în termen a sumelor satisfacțiilor echitabile acordate de CtEDO, sporirea gradului de implicare a autorităților relevante în procesul de executare, un șir de măsuri cu caracter instituțional întreprinse, acte legislative elaborate, etc.

De asemenea, perioada anului 2015 s-a remarcat prin adoptarea unui nou cadru legislativ ce reglementează activitatea Agentului guvernamental inclusiv prin stabilirea unui mecanism de supraveghere a executării hotărârilor CtEDO. Astfel, se încearcă implementarea unei abordări acceptate pe larg în statele-părți la Convenție în ce privește executarea și anume divizarea măsurilor în cele de ordin individual și cele de ordin general. Măsurile de ordin general reprezintă cea mai mare dificultate în procesul de executare deoarece presupun unele măsuri complexe, deseori de durată și care sunt menite să preîntâmpine apariția altor încălcări similare, să modifice cadrul normativ, practica judiciară, de urmărire penală, contravenționale și administrative astfel încât acestea să fie compatibile cu standardele stabilite de Convenție. De cele mai multe ori sarcina executării măsurilor de ordin general cade pe seama mai multor autorități și impune adoptarea de strategii, planuri și acțiuni pe un termen lung, unele din care necesită o voință politică și o atenție sporită din partea Guvernului.

Au fost instituite în baza legii anumite mecanisme noi cum ar fi instituirea unui registru public al hotărârilor și a deciziilor Curții Europene, precum și a soluțiilor propuse de Comitetul de Miniștri în procesul de monitorizare a executării.

Din aceste considerente, rolul Agentului guvernamental se modifică, evoluind de la atribuțiile clasice de reprezentant al Guvernului la Curtea Europeană la cel de coordonator și promotor al executării hotărârilor/deciziilor CtEDO și implicit a drepturilor omului. Plus la toate, Agentul guvernamental, va avea niște pîrghii noi pentru a asigura respectarea Convenției și prevenirea violărilor. Este vorba de cele două forme de responsabilități instituite, care pot apărea la nivel național după o hotărîre sau o decizie a Curții Europene, și anume o responsabilitate cu caracter individual a unui funcționar și/sau a unei persoane private ori responsabilitatea instituțională a autorității implicate în litigiu. Astfel, Agentul guvernamental va putea sesiza din oficiu autoritățile competente, explicîndu-le de asemenea în ce mod ele au contribuit la încălcare.

Ambele forme de răspundere vor avea un impact serios asupra conformării cu cerințele Convenției și vor responsabiliza atât autoritățile în ansamblu cît și funcționarii din instituțiile publice.

Modificările legislative operate include nu doar evoluția structurii Agentului guvernamental, ci și o modificare a celorlalte autorități, implicate nemijlocit în executarea hotărârilor/deciziilor Curții Europene. Astfel, ar fi oportună crearea unor subdiviziuni/persoană care asigură executarea

hotărîrilor/deciziilor Curții Europene la nivelul instituției și facilitează coordonarea măsurilor necesare cu Agentul guvernamental și/sau alte autorități.